

Rahandusministeerium

Suur-Ameerika 1, Tallinn 10122

info@fin.ee

Meie 10.08.2020

Saare Wind Energy OÜ arvamused ja ettepanekud Eesti mereala planeeringu eelnõule (põhilahendusele) ja mõjude hindamise aruande eelnõule

Saare Wind Energy OÜ (Edaspidi SWE) kavandab meretuulepargi rajamist Saaremaast läänes asuvalle merealale.

SWE on olnud huvigrupi esindaja/koostööpartnerina kaasatud mereala planeerimise protsessi. Tunnustame planeeringu koostajate suuremahulist, väga vajalikku ning läbimõeldult teostatud tööd.

Tutvusime 2020 aasta kevadel planeeringut tutvustavate materjalidega, esitasime mõningad arvamused ja ettepanekud (17.03.2020) ja saime neile ka vastused (17.04.2020). Seejärel on planeeringut täiendatud ja täpsustatud ning olles materjalidega tutvunud esitame veelkord omapoolse tagasiside.

Käesolevaga esitame Saare Wind Energy OÜ arvamused ja ettepanekud:

- Peatükis 5.6 esimese lõigus märgitakse: *Tuuleenergia võib aastaks 2050 katta riigi elektritarbimise vajadusest kolmandiku, indikatiivselt on vajalik maht 4500 MW.* On väga tervitatav et tuuleenergeetika oodatavaid tootmisvõimsusi on suurendatud, kuid SWE teeb ettepaneku esitatud hinnangut kontrollida, ilmselt toodavad 4500 MW tuulikud oluliselt rohkem kui kolmandiku Eesti elektritarbimisest.
- Peatükis 5.6.3 esimeses lõigus märgitakse: *Planeeringuga määratud sobivad alad realiseeruvad eeldatavasti ca 70% ulatuses.* Teeme ettepaneku planeeringu seletuskirjas (nt joonealuse märkusena) täpsemalt selgitada millest tulenevalt on jõutud näitajani 70% ning

SAARE WIND ENERGY
Tartu mnt. 24-20,
Tallinn 10115,
Registrikood: 12747106

selgitada, mida tähendab antud kontekstis realiseerumise ulatus. Kas realiseerumise ulatus on tuulikute paigutamine energeetilise optimaalsuse kohaselt, või sisaldub selles protsendis ka näiteks erinevate meretuuleparkide omavaheline puhverala (tagamaks vastuvõetav varjutuse määr erinevates meretuuleparkides ilma teiste meretuuleparkide suure mõjuta).

- Visuaalne mõju ja selle leevendamine. Meretuulepargid oma suurusest tulenevalt on loomulikult hea nähtavusega ilma korral maismaalt nähtavad ja esineb visuaalne mõju (mis ei ole tingimata negatiivne mõju, sõltub vaatajast). Planeeringu koostamisel ja mõjude hindamisel on visuaalse mõju teemaga tegeletud ning katsutud seada tingimusi, millega meretuuleparkide edasisel arendamisel tuleb arvestada. SWE hinnangul ei ole praeguses planeeringulahenduses seatud tingimused (peatükk 5.6.4, tingimused 5.b – 5.e) täielikult õnnestunud (sealjuures loomulikult tunnustame tehtud tööd ja tödeme et selliste suurel määral subjektiivsusel baseeruvate hinnangute vormimine täpseteks planeeringutingimusteks ongi ülimalt keeruline, kui mitte võimatu). Praegune tingimuste formuleering jätab väga suure tõlgendamisruumi, mis Eesti senist kohtupraktikat (nt Hiiumaa mereplaneering, Rail Baltic) ja vähesel teadmispõhisusel baseeruvat otsuste tegemise kultuuri (nt nn Tartu tselluloositehas) arvestades tähendab suure tõenäosusega konkreetsete meretuulepargi projektide takerdumist kohtuvaidlustesse, kust (paljude aasate pärast) tulenev kohtulahend ei pruugi olla ka tänase planeeringu mõttega kooskõlas. Seetõttu võivad saavutamata jääda ka Eesti taastuenergia eesmärgid. Sealjuures on oluline mõista, et visuaalse mõju nõrgalt planeeritud teemat ei pruugi kasutada kohtuvaidlustes mitte ainult rannal merevaate muutusest puudutatud inimesed, vaid see on oma „kasutusmugavuses“ väga tõhus vahend ka kõigi teiste jaoks, kellel on mistahes huvi takistada meretuuleenergeetika arendamist.

Punktis 5.b. on öeldud: *Silmapiir peab olema liigendatud (st mitte kaetud lausaliselt tuulikupargiga)*. Mida see tingimus edasises meretuulepargi arendamises konkreetselt tähendab? Kui suur osa (osakaal kogu merevaatega horisondist?, kraadides väljendatud nurk?, midagi muud?) konkreetsest rannikul või ka merel veesõidukist paiknevast vaatepunktist paistvast silmapiirist võib olla meretuulepargiga ja kui suur peab olema nõ vaba silmapiir? Kui suur (näiteks nurgakraadides) peab olema kahe nähtava tuuliku omavaheline vahemaa, et nende vahelist ala saaks nimetada liigendatud silmapiiriks?

Punktis 5.c ja seda toetaval skeemil punktis 5.d on arvukalt küsimusi lahtiseks jätvaid määramatusi. Lääne Saaremaal on kaardile kantud 3 vaatekoridori põhimõttelist asukohta, kuid tekstis on nimetatud 4 rannikulõiku/piirkonda? Skeemil 5.6.4.1 on esitatud vaatekoridoride põhimõttelised asukohad, probleemiks on mida täpselt tähendab (st kui paindlik või fikseeritud konkreetselt väljaendatud ja mõõdetavates parameetrites) termin „põhimõtteliselt“?

Joonealune märkus nr 31 selgitab: *Vaatekoridori all mõeldakse kindlast vaatekohana väärtustatud punktist avanevat vaadet, mis peab osaliselt jääma tuulikute vabaks*. Kuna vaatepunktide asukohad ja vaatesuunad on määratletud vaid „põhimõtteliselt“ ning vaade peab jääma „osaliselt tuulikute vabaks“ (st mida see numbriliselt tähendab?), siis selline väljendus planeeringu tingimused ei ole kindlasti asjakohane (st see on liiga umbmääraselt defineeritud, selleks et see saaks olla tingimus).

Planeering ei fikseeri meretuulikute maksimaalset kõrgust ja arvestades planeeringu ajalist perspektiivi ja samas tehnoloogia arengut on selline lähenemine ainuõige. Samas võib planeeringu ja mõjude hindamise aruannet vaadates jääda mulje, et visuaalse mõju puhul on mõju hindamine teostatud oluliselt madalamate tuulikutega kui on juba tänapäevased (rääkimata kasvõi lähima nt 5-10 aasta eeldatavatest arengutest) meretuulikud. Mõju hindamise aruandes on käsitletud 137 m kogukõrgusega tuulikuid, selline kõrgus ei ole Eesti mereplaneeringu kontekstis kindlasti asjakohane. Seetõttu teeme ettepaneku planeeringu seletuskirja ja mõju hindamise aruandes väga selgelt ja konkreetselt sõnastada, et mõju hindamisel kasutatud maksimaalne tuuliku kogukõrgus ei ole limiteeritud ja mõju on hinnatud

nõ limiteerimata kõrgusega tuulikutele, mitte kogukõrgusega nt 137 meetrit. Juhul kui sellist täpsustust mitte teha võib kogu mereplaneeringu koostamist lugeda mõttetuks (st planeering on juba enne valmimist täielikult mitterealistlik).

Visuaalse mõju teemat käsitletakse ka tingimuses nr 11 (a ja b), mis tuleb pärast eelnevalt esile toodud küsimuste lahendamist samuti ümber sõnastada.

- Tingimuste paindlikus. Peatükis 5.6.4 on esitatud tingimused millest mõnede puhul on sõnastus tänases teadmises ja kontekstis igati asjakohane, kuid võib osutada asjatult piiravaks näiteks 5-10 aasta perspektiivis. Nimelt võivad muutuda mõningad põhimõtted ja lahendused ka laevaliikluse, lennuliikluse ja mereseire/õhuseire korralduses. Näiteks tingimused 6 ja 7 fikseerivad laevaliikluse temaatikat. Teeme ettepaneku lisada täpsustus et neid tingimusi võib muuta Veeteede Ameti nõusolekul ja sellisel juhul ei käsitleta tingimuse muutmist planeeringu muutmisena (mis võiks eeldada uue planeeringu koostamist).

Teeme ettepaneku eelnevaga analoogne täpsustus lisada punktile 8 (vajalik Lennuameti ja Kaitseministeeriumi nõusolek).

Teeme ettepaneku punktis 9 lisada sõna „olulist“ vältimaks ebamõistlikult kategoorilist välistamist.

(Võimalik sõnastus: *Tuulikud ei tohi põhjustada riigikaitseliste õhu- ja mereseiresüsteemide töövõime olulist vähenemist, vajadusel tuleb välja töötada ja rakendada kompensatsioonimehhanisme.*).

- Peatükis 5.6.5 tingimuses nr 3 öeldakse: „... Kõva substraadi puhul (näiteks kui on tegemist „karide“ elupaigatüübiga) ei ole otstarbekas kaabli katmine. ...“. Juhime tähelepanu et kaabli katmise vajadus või mittevajadus sõltub lisaks keskkonnakaitsealistest ja erinevaid valdkondi reguleerivate ametkondade seisukohtadele ka konkreetse meretuulepargi arendaja seisukohtadest, näiteks majanduslike riskide hindamine (mis sõltub kaablite tööst) opereerimise faasis. Seetõttu teeme ettepaneku sõnastada tingimus selliselt, et kaabli katmise võimalus on arendaja poolt vabalt valitav lahendus, isegi kui selleks ei ole ametkondade poolset nõuet.

Kokkuvõttes rõhutame, et koostatud planeering ja mõjude hindamine on tervikuna sümpaatne ja väga vajalik strateegiline dokument. Meie poolsed ettepanekud on tehtud konstruktiivsetena ja eeskätt on tegemist tähelepanu juhtimisega üksikutele detailidele, kus tuleb tegeleda veel nn „peenhäälestamisega“ selleks et planeering oleks ka reaalselt elluviidav ja ei takerduks. Vajadusel oleme nõus oma seisukohti täiendavalt selgitama ja aitama kaasa mõelda lahenduste leidmisel.

Lugupidamisega,

Kuido Kartau

Saare Wind Energy OÜ juhatuse liige

e-kiri: kuido@swe.ee

mob: +372 5273671